

جمهوری اسلامی ایران
Islamic Republic of Iran

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

Institute of Standards and Industrial Research of Iran

استاندارد ملی ایران

۲۵۹۵

تجدید نظر اول

ISIRI

2595

1st. revision

خوراک طیور – کنسانتره – ویژگی ها

**Animal feeding stuffs – Concentrate
Specifications**

ICS:65.120

به نام خدا

آشنایی با مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

تدوین استاندارد در حوزه های مختلف در کمیسیون های فنی مرکب از کارشناسان مؤسسه* صاحب نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرف کنندگان، صادرکنندگان و وارد کنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان های دولتی و غیر دولتی حاصل می شود. پیش نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی نفع و اعضای کمیسیون های فنی مربوط ارسال می شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادهای در کمیته ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می شود.

پیش نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان های علاقه مند و ذی صلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می کنند در کمیته ملی طرح و بررسی و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می شود. بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می شود که بر اساس مفاد نوشته شده در استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که مؤسسه استاندارد تشکیل می دهد به تصویب رسیده باشد.

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران از اعضای اصلی سازمان بین المللی استاندارد (ISO)^۱ کمیسیون بین المللی الکتروتکنیک (IEC)^۲ و سازمان بین المللی اندازه شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به عنوان تنها رابط^۴ کمیسیون کدکس غذایی (CAC)^۵ در کشور فعالیت می کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی های خاص کشور، از آخرین پیشرفتهای علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بین المللی بهره گیری می شود.

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران می تواند با رعایت موازین پیش بینی شده در قانون، برای حمایت از مصرف کنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست محیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و / یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری نماید. مؤسسه می تواند به منظور حفظ بازارهای بین المللی برای محصولات کشور، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه بندی آن را اجباری نماید. همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده کنندگان از خدمات سا زمانها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرسی، ممیزی و صدور گواهی سیستم های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست محیطی، آزمایشگاه ها و مراکز کالیبراسیون (واسنجی) وسایل سنجش، مؤسسه استاندارد این گونه سازمان ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تأیید صلاحیت به آن ها اعطا و بر عملکرد آنها نظارت می کند. ترویج دستگاه بین المللی یکاها، کالیبراسیون (واسنجی) وسایل سنجش، تعیین عیار فلزات گرانبها و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این مؤسسه است.

* مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

- 1- International organization for Standardization
- 2 - International Electro technical Commission
- 3- International Organization for Legal Metrology (Organization International de Metrology Legal)
- 4 - Contact point
- 5 - Codex Alimentarius Commission

کمیسیون فنی تدوین استاندارد
خوراک طیور - کنسانتره
ویژگی ها
(تجدید نظر اول)

رئیس

ایلا ، نیما
(دکترای تغذیه دام)

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی - واحد کرج

دبیر

ناگهی، نسرین دخت
(فوق لیسانس مدیریت)

موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

اعضا:

افرا ، آرش
(لیسانس علوم دامی)

شرکت تلاونگ

پاشازانوسی ، حسین
(فوق لیسانس علوم دامی)

وزارت جهاد کشاورزی - موسسه علمی، کاربردی

تقوی، فرزاد
(لیسانس علوم دامی)

موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

تقوی مازیار
(دکترای دامپزشکی)

موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

پور موسی ، غلام علی
(دکترای دامپزشکی)

وزارت جهاد کشاورزی - سازمان دامپزشکی کشور

تکمیلی ، مهدی

(لیسانس علوم دامی)

وزارت جهاد کشاورزی - معاونت امور دام

سمیعی ، نسیم

(لیسانس علوم دامی)

شرکت خوراک دام پارس

شهریاری منش ، محمدرضا

(لیسانس شیمی)

شرکت خوراک هزاردشت

کبیری ، فاطمه

(لیسانس علوم دامی)

موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

نصیری ، فریدون

(دکترای دامپزشکی)

شرکت خوراک دام پارس

پیش گفتار

استاندارد خوراک طیور-کنسانتره (خوراک متراکم) ویژگی ها نخستین بار در سال ۱۳۷۳ تدوین شد. این استاندارد بر اساس پیشنهادهای رسیده برای اولین بار مورد تجدید نظر قرار گرفت و در هشتصد و هیجدهمین اجلاس کمیته ملی استاندارد-خوراک و فراورده های کشاورزی مورخ ۸۷/۱۲/۱۷ تصویب شد. اینک باستنادبند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین ومقررات موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه، ۱۳۷۱ به عنوان استاندارد رسمی ایران منتشر می گردد. برای حفظ همگامی و هماهنگی باتحولات و پیشرفت های ملی و جهانی در زمینه صنایع و علوم و خدمات ، استانداردهای ملی ایران در مواقع لزوم مورد تجدید نظر قرار خواهند گرفت و هرگونه پیشنهادی که برای اصلاح یا تکمیل این استانداردها ارایه شود در هنگام تجدیدنظر در کمیسیون فنی مربوطه مورد توجه واقع خواهد شد. بنابراین، باید همواره از آخرین تجدید نظر استانداردهای ملی استفاده کرد.

این استاندارد جایگزین استاندارد ملی ایران شماره ۲۵۹۵ سال ۱۳۷۳ است.

منابع و مآخذی که برای تهیه این استاندارد مورد استفاده قرار گرفته به شرح زیر است:

- ۱- استاندارد ملی ایران شماره ۶۰۵ سال ۱۳۷۰ خوراک مرغ - ویژگی ها و روش های آزمون
- 2- National Research Council (N.R.C) Nutrient Requirements of Domestic Animal , No1 , Nutrient Requirements of Poultry National , Academy Press 9' The Edition Washington DC, USA: 1995
- 3- Lesson S. And J D Summers , Scott's Nutrition of The Chicer Nottingham University Press : 2001

مقدمه

کنسانتره های خوراک طیور مجموعه ای است متراکم از مواد اصلی مورد نیاز جهت تولید دان کامل که با استفاده از جدیدترین اصول فن آوری تغذیه و بکارگیری فرمولی متعادل و در عین حال غنی تهیه گردیده است . با مصرف کنسانتره ، مرغدار می تواند تنها با افزودن مواد دیگر از جمله غلات ، منابع پروتئینی و انرژی مناسب ترین فرمول دان را با صرف حداقل زمان تهیه نماید و با کاسته شدن از تعداد مواد اولیه در تهیه دان امکان بروز اشتباه در تهیه دان را به حداقل برساند.

خوراک دام و طیور و آبزیان – کنسانتره طیور ویژگی ها

۱. هدف

هدف از تدوین این استاندارد تعیین ویژگی های فیزیکی ، شیمیایی ، میکروبیولوژی ، روش نمونه برداری ، اصول بسته بندی ، نشانه گذاری و نگهداری کنسانتره است .

۲. دامنه کاربرد

این استاندارد برای انواع کنسانتره طیور (جوجه گوشتی ، مرغ تخمگذار ، مرغ مادر و اجداد) کاربرد دارد .

یادآوری ۱: کنسانتره می تواند بخشی از کل جیره غذایی را در هنگام مصرف تشکیل دهد که هر چه توصیه میزان مصرف آن کمتر باشد تراکم مواد مغذی در آن بیشتر است. اما انواع مواد مغذی که تامین می نماید، کمتر خواهد شد. به هر حال با همان توصیه مصرف به همراه سایر مواد خوراکی باید بتواند احتیاجات غذایی طیور را تامین نماید.

یادآوری ۲: در حال حاضر کنسانتره طیور بین ۲/۵ تا ۴۰ درصد از کل جیره غذایی را تشکیل می دهد.

۳. مراجع الزامی

مدارک الزامی زیر حاوی مقرراتی است که در متن این استاندارد ملی به آن ها ارجاع داده شده است . بدین ترتیب آن مقررات جزئی از این استاندارد محسوب می شود . در صورتی که به مدرکی با ذکر تاریخ انتشار ارجاع داده شده باشد ، اصلاحیه ها و تجدید نظرهای بعدی آن مورد نظر این استاندارد ملی ایران نیست . در مورد مدارکی که بدون ذکر تاریخ انتشار به آنها ارجاع داده شده است ، همواره آخرین تجدید نظر و اصلاحیه های بعدی آنها مورد نظر است . استفاده از مراجع زیر برای این استاندارد الزامی است .

استفاده از مراجع زیر برای کاربران این استاندارد الزامی است :

۱-۳ استاندارد ملی ایران ۷۵۷۰ - خوراک دام و طیور و آبزیان - نمونه برداری

۲-۳ استاندارد ملی ایران ۵۹۲۵-خوراک انسان-دام-بیشینه رواداری مایکو توکسین ها

۳-۳ استاندارد ملی ایران شماره ۲۷۵۴-خوراک دام و طیور-روش آزمون اوره و ازت آمونیاکی

۳-۳ استاندارد ملی ایران ۹۹۷- روش جستجو و شمارش (کپک و مخمر ها) به روش شمارش پر گنه در ۲۵ درجه سلسیوس

۳-۵ استاندارد ملی ایران ۱۸۱۰ - روش جستجوی سالمونلا در مواد غذایی

۳-۶ استاندارد ملی ایران ۲۹۴۶- روش جستجو و شمارش اشیریشیاکلی با استفاده از روش بیشترین تعداد احتمالی.

۴. تعاریف و اصطلاحات

در این استاندارد اصطلاحات و / یا واژه ها با تعاریف زیر به کار می رود :

۴-۱ طیور

منظور از طیور در این استاندارد، جوجه گوشتی، مرغ تخمگذار، مرغ مادر و اجداد است.

۴-۲ کنسانتره

کنسانتره بر حسب انواع آن ترکیبی است از تمام ویتامین ها و مواد معدنی کم مصرف و تمام یا قسمتی از مواد مغذی پرمصرف و مواد افزودنی مجاز که با اضافه کردن آن به دانه غلات و منابع پروتئینی دیگر کلیه احتیاجات غذایی طیور را تامین نموده و خوراک کاملی را تشکیل می دهد.

یادآوری ۱ : کنسانتره می تواند از ۲/۵ تا ۴۰ درصد از کل جیره غذایی را در هنگام مصرف تشکیل دهد که هر چه توصیه میزان مصرف آن کمتر باشد تراکم مواد مغذی در آن بیشتر است. اما دامنه مواد مغذی که تامین می نماید، کمتر خواهد شد. به هر حال با همان توصیه مصرف به همراه سایر مواد خوراکی باید بتواند احتیاجات غذایی طیور را تامین نماید.

یادآوری ۲ : کنسانتره می تواند حاوی مواد خوراکی غیر مغذی شامل افزودنی های مجاز باشد.

۳-۴ افزودنی مجاز^۱

هر ماده اولیه مجازی که بطور معمول توسط دام مورد استفاده قرار نمی گیرد و به صورت هدف مند به خوراک دام افزوده می شود . این مواد لزوما ارزش تغذیه ای نداشته بلکه مصرف آنها بر روی خصوصیات خوراک یا تولیدات دام تاثیر می گذارند.

۵ ناپذیرفتنی ها

۱-۵ وجود سموم قارچی بیش از حد مجاز خوراک آماده طیور مطابق با استاندارد ملی شماره ۵۹۲۵

۱-۵ وجود آفات انباری و فضولات حیوانات به هر مقدار

۲-۵ وجود هر گونه مواد افزودنی که بر روی برچسب کاملا ذکر نشده است.

۳-۵ وجود اوره به هر میزان

۴-۵ وجود هر گونه افزودنی بدون مجوز از مراجع قانونی ذیصلاح کشور^۲

۶. ویژگی ها

۱-۶ ویژگی های فیزیکی

۱-۱-۶ اندازه

جهت دستیابی به یک مخلوط یکنواخت لازم است اندازه ذرات متناسب با سایر اجزای خوراک متراکم باشد .

۲-۱-۶ یکنواختی

اجزای کنسانتره باید طوری مخلوط شده باشد که مواد محتوای آن با آنچه بر روی برچسب کیسه های آن نوشته شده است مطابقت داشته باشد.

یادآوری ۱ : حداکثر دامنه تغییرات مجاز $\pm 2/5$ درصد ترکیبات اعلام شده باید باشد.

۳-۱-۶ بو

بوی کنسانتره متناسب با اجزای تشکیل دهنده می تواند متفاوت باشد اما باید با بوی مواد سالم مطابقت داشته باشد و هیچگونه بوی کپک زدگی ، تندی و ترشیدگی نداشته باشد.

۲-۶ ویژگی های شیمیایی

ویژگی های شیمیایی کنسانتره باید طوری باشد که بتواند با رعایت توصیه مصرف با ضریب اطمینان ۹۵ درصد احتیاجات غذایی طیور را مطابق با نیازمندی های سویه مورد نظر تامین نماید.

یادآوری ۱: مصرف کوکسیدیواستات^۱ در حد مجاز بلامانع است .

یادآوری ۲: اضافه نمودن دارو ها و مواد پیشگیری کننده از بعضی از بیماری های طیور در صورتی که نوع و میزان مصرف آن مورد تایید مقامات ذیصلاح قرار گرفته باشد^۲ در کنسانتره طیور مجاز است.

۳-۶ ویژگی های میکروبیولوژی

ویژگی های میکروبی کنسانتره باید مطابق جدول ۱ به شرح زیر باشد :

جدول شماره ۱

شماره	نوع	تعداد حداکثر مجاز	روش آزمون
۱	اشریشیاکلی	منفی در هر گرم	طبق استاندارد ۲۹۴۶ ایران
۲	سالمونلا	منفی در هر ۲۵ گرم	طبق استاندارد شماره ۱۸۱۰ ایران
۳	کپک	۱۰ ^۴ در هر گرم	طبق استاندارد شماره ۹۹۷ ایران

۱- cocidiostat

۲- در حال حاضر مرجع قانونی و ذیصلاح کشور سازمان دامپزشکی وابسته به وزارت جهاد کشاورزی است .

۷ نمونه برداری

نمونه برداری از کنسانتره باید طبق استاندارد ملی ایران شماره ۷۵۷۰ انجام گیرد .

۸ روش های آزمون

۸-۱ اشیریشیا کلی مطابق با استاندارد ملی ایران ۲۹۴۶-روش جستجو و شمارش اشیریشیاکلی با اسنفاده از روش بیشترین تعداد احتمالی

۸-۲ سالمونلا مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۱۸۱۰-روش جستجوی سالمونلا در مواد غذایی

۸-۳ کپک مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۹۹۷-روش جستجو و شمارش (کپک ومخمرها) به روش شمارش پر گنه درجه ۲۵ درجه سلسیوس

۸-۴ اوره مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۲۷۵۴-روش آزمون اوره وازت آمونیاکی در خوراک دام و طیور

۸-۵ مایکو تو کسین ها مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۵۹۲۵-خوراک انسان-دام-بیشینه رواداری مایکو توکسین ها

۹ بسته بندی و نشانه گذاری

۹-۱ بسته بندی

کنسانتره باید در کیسه های نو ، تمیز ، سالم و نفوذ ناپذیر نسبت به رطوبت یا در پاکت های چند لایه (بدون آلودگی) بسته بندی شود . جنس کیسه ها، باید طوری باشد که بر محتویات آن اثر نداشته باشد. وزن خالص کیسه ها باید با خطای کمتر از ۵ درصد باشد و میزان وزن کیسه ها حداکثر ۵۰ کیلوگرم باشد. سر بسته ها باید با ماشین دوخته شود. استفاده مجدد از کیسه ها و پاکت ها مجاز نمی باشد.

۹-۲ نشانه گذاری

بر روی هر کیسه یا بسته باید ویژگی های زیر نوشته یا برچسب شود.

۹-۲-۱ نوع محصول و درصد آن

۲-۲-۹ نام و نشانی تولید کننده و علامت تجارتي آن

۳-۲-۹ نام تجارتي محصول

۴-۲-۹ وزن خالص به كيلوگرم

۵-۲-۹ شماره توليد و ساخت

۶-۲-۹ تركيب شيميائي محصول

۷-۲-۹ نوع مواد متشکله

۸-۲-۹ نوع و ميزان داروي اضافه شده

۹-۲-۹ درصورت مصرف آنتي اکسيدان، نوع و ميزان آن

۱۰-۲-۹ شرايط نگهداري

۱۱-۲-۹ دستور العمل مصرف

۱۲-۲-۹ مدت نگهداري: حداکثر زمان قابل نگهداري هر نوع کنسانتره بايد طبق نظر مراجع قانوني و ذيصلاح کشور باشد.

۱۱-۲-۹ تاريخ توليد و تاريخ انقضاء (روز - ماه - سال)

۱۰- شرايط نگهداري

۱-۱۰ دماي مناسب براي انبار بايد در حدود ۱۵ تا ۲۵ درجه سلسيوس باشد.

۲-۱۰ بيشينه رطوبت مجاز جهت نگهداري کنسانتره ۶۰ درصد مي باشد.

۳-۱۰ رعايت حداکثر زمان نگهداري کنسانتره طبق توصيه شرکت توليد کننده الزامي است.

۴-۱۰ نگهداري کنسانتره بر روي پالت و با فاصله مناسب از ديوار باشد.

۵-۱۰ کيسه ها بايد در راز تابش مستقيم نور آفتاب، بارندگي، حيوانات و حشرات مودي باشد .